

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Șchiopu Arcadie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Strășeni din 29 noiembrie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

Lupașcu Alexei xxxxx, născut la xxxxx,
domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 09.10.2018 - 29.11.2018;

Instanța de apel: 17.01.2019 - 12.02.2019;

Instanța de recurs: 03.04.2019 - 19.06.2019.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 29 noiembrie 2018, Lupașcu Alexei a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 10 (zece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- în baza art. 175 Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor stabilite, i-a fost aplicată pedeapsa definitivă de 13 (treisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Din contul inculpatului Lupașcu Alexei a fost încasat în beneficiul statului suma de 1990 (una mie nouă sute nouăzeci) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că inculpatul Lupașcu Alexei, în perioada lunii mai 2018, acționând intenționat și conștient că exercită o influență negativă asupra unui copil, urmărind scopul întreținerii mai multor raporturi sexuale și satisfacerii poftelor sexuale cu minora

xxxxx cu care sunt consăteni din aceeași localitate și respectiv care cunoștea cu certitudine că aceasta nu a împlinit vârsta de 14 ani, în mod repetat în timp ce observa că minora xxxxx mergea cu iezii la păscut, pe imașul din apropierea satului xxxxx, situat la o distanță de aproximativ 250 m de gospodăriile localnicilor din xxxxx, unde se afla de una singură, fiind conștient de faptul că prin acțiunile sale săvârșește acte violente ilegale cu caracter sexual, intenționat prin constrângerea fizică a ultimei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința în mod conștient deoarece are o vârstă tânără, acțiuni, care se exprimau de fiecare dată prin doborârea victimei la pământ și imobilizarea acesteia, după care se urca deasupra ei și o dezbrăca de lingerie intimă, însă din motiv că minora xxxxx de fiecare dată opunea rezistență, îmbrâncindu-l cu mâinile și picioarele, aceasta fugea de la locul comiterii faptei, iar Lupașcu Alexei în virtutea unor circumstanțe independente de voința sa nu putea să-și ducă până la capăt intențiile sale criminale de a întreține raporturi sexuale nemijlocite cu victima minoră.

Ca urmare a acțiunilor repetate întreprinse de Lupașcu Alexei asupra minorei xxxxx ultimei i-au fost cauzate dureri fizice și stări psihice stresante.

Aceste acțiuni ale inculpatului au fost încadrate în baza art. art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, *tentativa de viol, adică acțiunea intenționată îndreptată spre săvârșirea unui raport sexual prin constrângerea fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, a unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani, care din cauze independente de voința făptuitorului aceasta nu și-a produs efectul.*

Tot el, conștientizând pericolul social și natura ilegală a acțiunilor sale, acționând cu intenție directă, la 23 mai 2018, aproximativ ora 18:00, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale prin acțiuni de ordin degradant, fiind conștient de faptul că prin acțiunile sale săvârșește acte ilegale cu caracter sexual și generează un impact negativ asupra unui copil, acțiuni care contravin bunelor moravuri și sunt interzise de a fi întreprinse asupra unui adolescent, aflându-se în extravilanul xxxxx, la o distanță de aproximativ 250 m de gospodăriile locuitorilor din xxxxx, observând-o pe minora xxxxx mergând cu iezii la păscut, despre care cunoștea cu certitudine că aceasta este minoră și nu a atins vârsta de 16 ani, înțelegând că forțele sale în raport cu victima sunt mai mari, fapt prin care aceasta nu va putea opune rezistență pentru a evita realizarea intențiilor sale criminale a urmărit-o și s-a apropiat de ea doborând-o cu forța jos la pământ, după care i-a băgat silit mâna în pantaloni în apropierea organului genital, spre coapsă, mângâind-o, fapt prin care a creat o atmosferă umilitoare victimei minore ce a avut un impact negativ asupra conștiinței și dezvoltării normale a victimei minore.

Aceste acțiuni ale inculpatului au fost încadrate în baza art. 175 Cod penal, *adică acțiuni perverse, față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în atingeri indecente.*

3. Avocatul Gumeniuc Ion în numele inculpatului a contestat sentința

cu apel, solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motivul lipsei în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunilor incriminate.

Astfel, apărarea a remarcat că învinuirea adusă inculpatului Lupașcu Alexei este bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate minore xxxxx, care conform raportului de expertiză psihiatrică nr. 21835A0425 din 17 septembrie 2018, suferă de „retardare mentală moderată cu instabilitate emoțional-volitivă”.

Consideră apărarea, că comparând declarațiile părții vătămate minore, depuse în timpul audierii ei de către judecătorul de instrucție în condiții speciale și declarațiile ei depuse în fața experților, inevitabil se ajunge la concluzia că ele sunt diametral opuse.

Totodată, martorul Grițco Esenia a dat declarații contradictorii, iar martorii acuzării: Dragan-Ciumac Maria, Ciumac Igor, Ivanov Tatiana și Bîtcă Elena nu au confirmat declarațiile părții vătămate, precum că Lupașcu Alexei ar fi dezbrăcat-o și ea le-ar fi povestit lor despre aceasta.

În același timp, din textul expertizei psihiatrice mai reiese, că xxxxx „*ușor cade sub influența celor din jur și nu are părere proprie*”.

În concluzie apelantul a invocat, că la pronunțarea sentinței de condamnare nu s-a ținut cont de prevederile art. art. 8, 389 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, apelul a fost respins ca nefondat și menținută sentința.

Pentru pronunțarea soluției nominalizate, instanța de apel a reținut, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Lupașcu Alexei a săvârșit infracțiunile prevăzute de art. art. 27-171 alin. (3) lit. b) și 175 Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, cu toate că inculpatul Lupașcu Alexei nu a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că vina lui se probează cu certitudine prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, cum ar fi: declarațiile martorilor Grițco Esenia (f.d. 12-14, vol.II); Dragan-Ciumac Maria (f.d. 15-17, vol.II); Ciumac Igor (f.d. 11, vol.II); Ivanov Tatiana (f.d. 27, 28, vol.II); Bîtcă Elena (f.d. 24-26, vol.II).

Instanța de apel a reținut, că declarațiile martorilor Dragan-Ciumac Maria, Ciumac Igor, Ivanov Tatiana și Bîtcă Elena, deși nu indică direct la circumstanțele comiterii infracțiunilor imputate lui Lupașcu Alexei, ele coroborează cu declarațiile martorului Grițco Esenia și celelalte probe anexate la materialele

cauzei, inclusiv și cu declarațiile victimei minore, xxxxx, audiată în condiții speciale, probe care sunt pertinente, concludente, utile și coroborează între ele și demonstrează cu certitudine comiterea de către Lupașcu Alexei a tentativei de viol și a acțiunilor perverse în privința părții vătămate xxxxx.

Mai mult, instanța de apel a conchis că vina inculpatului Lupașcu Alexei în săvârșirea tentativei de viol și a acțiunilor perverse, se confirmă integral și prin materialele și probele scrise, anexate la dosarul penal, care coroborează cu declarațiile părții vătămate xxxxx din cadrul urmăririi penale și instanței de fond, inclusiv și cu declarațiile martorului Crangaci Gheorghe, cum ar fi: concluzia raportului de expertiză judiciară nr. 201835A0425 din 17 septembrie 2018 (f.d. 63-69, vol.I); procesul-verbal de consemnare a denunțului despre săvârșirea infracțiunii (f.d. 13, vol.I); procesul-verbal de audiere a victimei minore, xxxxx (f.d. 49, 50, vol.I); procesul-verbal de confruntare între martorul Grițco Esenia și învinuitul Lupașcu Alexei (f.d. 167-169, vol.I); raportul de constatare cu nr. 201831 din 24 mai 2018 (f.d. 24, vol.I).

Instanța de apel a constatat ca fiind demonstrată pe deplin vina inculpatului Lupașcu Alexei în comiterea infracțiunilor în cauză, iar acțiunile acestuia corect au fost încadrate în baza art. art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, după semnele calificative de *tentativă la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, asupra unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani*, precum și baza art. 175 Cod penal, după semnele calificative - *acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani*.

În cadrul instanței de apel inculpatul Lupașcu Alexei și-a recunoscut parțial vina în săvârșirea tentativei de viol și a acțiunilor perverse în privința părții vătămate xxxxx și s-a căit de cele săvârșite.

Ca urmare instanța de apel a conchis că, declarațiile depuse de către inculpatul Lupașcu Alexei, prin care nu-și recunoaște vina în comiterea infracțiunii comise de el, sunt declarații ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat de întreaga sistemă de probe analizată și apreciată mai sus, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

În opinia instanței de apel, nerecunoașterea vinovăției de către inculpatul Lupașcu Alexei în săvârșirea violului incriminat reprezintă o metodă de apărare, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de bănuit, învinuit sau inculpat nu poate fi urmărită penal pentru depunerea declarațiilor intenționat false, decât în cazurile expres prevăzută de legea procesual penală, iar nerecunoașterea vinei de către Lupașcu Alexei sau schimbarea declarațiilor la diferite etape a procesului penal se apreciază ca un drept al acestuia și ca o metodă de apărare.

Astfel, poziția avocatului Gumeniuc Ion precum că inculpatul urmează a fi achitat deoarece acuzarea este bazată în exclusivitate pe declarațiile părții

vătămate minore xxxxx, care conform raportului de expertiză psihiatrică nr. 21835A0425 din 17.09.2018, suferă de „retardare mentală moderată cu instabilitate emoțional-volitivă, a fost respinsă de instanța de apel, or prin declarațiile părții-vătămate minore, xxxxx audiată în condiții speciale (f.d. 49, 50, vol.I), cât și prin concluzia raportului de expertiză judiciară nr. 201835A0425 din 17 septembrie 2018, a fost stabilit că *...„minora poate recepționa corect caracterul și însemnătatea acțiunilor îndreptate asupra sa, le putea percepe și în prezent le poate reda”*.

A mai reținut instanța de apel, că specialiștii nominalizați de asemenea au concluzionat că *...„minora alterează semnificativ funcțiile analitico-sintetice ale procesului de gândire, dar nu abolește capacitatea acesteia de a percepe, memora și reproduce corect circumstanțele cazului cercetat. Starea psihică, tabloul clinic psihologic a expertizatei minore xxxxx, determină capacitatea acesteia de a percepe corect circumstanțele cazului cercetat”*.

De asemenea, instanța de apel a conchis, că este nefondată poziția apelantului precum că, declarațiile minorei xxxxx, depuse în timpul audierii ei de către judecătorul de instrucție în condiții speciale și declarațiile ei depuse în fața experților, ar fi diametral opuse, aceasta deoarece declarațiile părții vătămate xxxxx au fost apreciate de instanța de apel drept unele veridice, fiind făcute cu respectarea cadrului normativ și coroborează cu probele administrate pe parcursul urmăririi penale și examinate în instanța de fond și de apel.

La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a statuat, că prima instanță a ținut cont pe deplin de prevederile art. 6, 7, 61, 75-78 Cod penal, gravitatea infracțiunilor comise, motivul acestora, de persoana inculpatului, de faptul că este fără antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, considerând că reeducarea lui Lupașcu Alexei este posibilă doar prin izolarea de libertate.

5. Avocatul Schiopu Arcadie în numele inculpatului, fără a indica careva temeiuri de declarare a recursului din cele conținute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, contestă hotărârile instanțelor de fond cu recurs ordinar solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

În argumentarea recursului menționează, că instanțele de fond nu au luat în considerație că acuzarea adusă inculpatului Lupașcu Alexei este una neîntemeiată și nefondată, bazată doar pe presupuneri, în lipsa probelor ce ar demonstra cu certitudine vinovăția inculpatului.

Consideră că declarațiile părții vătămate minore xxxxx date la urmărirea penală și în cadrul ședințelor de judecată sunt contradictorii și nu sunt veridice, nu există nici o garanție că, partea vătămată minoră xxxxx a declarat adevărul, cât și martorii acuzării Dragan-Ciumac Maria, Ciumac Igor, Ivanov Tatiana și Bîtcă Elena nu au confirmat declarațiile părții vătămate, la fel nu există nici o garanție că martorii acuzării au declarat adevărul.

Susține apărarea, că la examinarea cauzei urmau a fi luate în considerație

prevederile art. 8 alin. (1)-(3), 26 alin. (3) Cod procedură penală.

Consideră recurentul, că declarațiile inculpatului Lupașcu Alexei date în instanța de fond, apoi și în instanța de apel sunt veridice și corespund realității, totodată inculpatul fiind în calitate de bănuit, învinuit și inculpat nu a recunoscut vina, din motiv că nu au săvârșit fapta dată.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat Colegiul penal atestă, că apărarea invocă dezacordul cu soluția instanțelor de fond sub aspectul constatării vinovăției inculpatului, argumente care se încadrează în temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *nu au fost întrunite elementele infracțiunii*.

Analizând textul recursului în raport cu decizia recurată și materialele cauzei deduse judecății, instanța de recurs a stabilit că argumentele recursului preponderent sunt aceleași care au fost invocate și în textul cererii de apel și se fundamentează pe dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă în acest sens, Colegiul precizează că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina

primordială a instanțelor respective.

În acest sens Colegiul atestă, că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenții, utilității și veridicității lor și întemeiat a ajuns la concluzia privind menținerea sentinței primei instanțe, prin care Lupașcu Alexei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. art. 27-171 alin. (3) lit. b) și 175 Cod penal.

Nu poate fi reținut argumentul apărării, precum că inculpatul pe toată durata procesului penal nu a recunoscut vinovăția în săvârșirea infracțiunilor incriminate, deoarece acesta nu a săvârșit faptele respective, or, cu referire la acest aspect instanța de apel a subliniat că în cadrul instanței de apel Lupașcu Alexei și-a recunoscut parțial vina în săvârșirea tentativei de viol și a acțiunilor perverse în privința părții vătămate xxxxx și s-a căit de cele săvârșite.

Totodată, Colegiul penal menționează, că temeiul de drept prescris în art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

În acest sens instanța de recurs menționează, că potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal reține, că acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

În conformitate cu materialele cauzei, Lupașcu Alexei a fost recunoscut vinovat de către prima instanță în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 27-171 alin. (3) lit. b) Cod penal - *tentativă la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, asupra unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani*, precum și baza art. 175 Cod penal, după semnele calificative - *acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani*, concluzia căreia a fost menținută de către instanța de apel, care a constatat, că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenții, veridicității și coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului, totodată reținând și încadrarea juridică a faptelor săvârșite de acesta așa cum au fost descrise mai sus.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal consideră, că instanța de apel

legal și întemeiat a menținut hotărârea primei instanțe, deoarece la judecarea apelului declarat de către avocatul Gumeniuc Ion în numele inculpatului, instanța a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art. 414 alin. (1), (5) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 4 din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond. Or, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (hotărârile CEDO *Garcia Ruis c. Spaniei*, *Helle c. Finlandei*).

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit atestă, că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, fapt ce impune și inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Șchiopu Arcadie în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Șchiopu Arcadie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, în cauza penală în privința lui **Lupașcu Alexei xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **18 iulie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor